

Nota voor burgemeester en wethouders

Team
DEV-PRO

Onderwerp

Beheerstrategie Japanse Duizendknoop

1- Notagegevens

Notanummer 2019-000131
Datum 15-01-2019
Programma:
03 Leefomgeving
Portefeuillehouder Weth. Rorink

2- Bestuursorgaan

B & W 26-03-2019
 Raad --
 Burgemeester --

College van B & W

- Burgemeester - Weth. Kolkman
- Weth. Grijzen - Weth. Rorink
- Weth. Verhaar - Weth. Walder

Besluitenlijst	d.d.	d.d.	d.d.
☐ Akkoordstukken	--	☒ Openbaar	26-03-2019
		☐ Besloten	--

Routing	d.d.	par.
wethouder	12-03-2019	☐ adj.secr. --
programmamanager	15-03-2019	☒ gem.secr. 15-03-2019
		BIS Openbaar
		Status Definitief 2019-03-28

Bijlagen

beheerstrategie Japanse Duizendknoop
voorbeeldbrief aan bewoners
protocollen

B & W d.d.: 26-03-2019

Besloten wordt:

- 1 De Beheerstrategie en protocollen Japanse Duizendknoop vast te stellen;
- 2 de taakveldenbegroting bij de eerste kwartaalrapportage te wijzigen ten behoeve van de autonome ontwikkeling in de vorm van de minimumvariant uit de Beheerstrategie;
- 3 de raadsmededeling over de wijze van afdoening van de motie over inzet van varkens vast te stellen en aan te bieden aan de raad;
- 4 de stukken aan te bieden aan de raad;
- 5 de nota en het besluit openbaar te maken.

Financiële aspecten:

Financiële gevolgen voor de gemeente?	Ja
Begrotingswijziging	Ja
Financiële gevolgen opvangen	

Voorstel openbaarmaking conform Wet Openbaarheid Bestuur (Wob)

- De nota en het besluit openbaar te maken
 De nota en het besluit openbaar te maken vergezeld van bijgaand persbericht
 De nota en het besluit openbaar te maken nadat
- De nota en het besluit openbaar te maken, behalve...
- Het besluit openbaar te maken, maar niet de nota, gelet op artikel:
- De nota en het besluit niet openbaar te maken, gelet op artikel:

Kennisgeving/ Bekendmaking Awb

Kennisgeving (publicatie) conform Awb
Bekendmaking conform Awb

Nee
Nee

ADVIESRADEN:

Moet een van de adviesraden gehoord worden of op de hoogte gesteld?

Nee

Toelichting

Inleiding

De raad heeft in 2016 gevraagd om een beheerstrategie voor de Japanse Duizendknoop (JDK), waarbij ook de vraag is gesteld te onderzoeken of toepassing van het chemische bestrijdingsmiddel glyfosaat wenselijk en/of noodzakelijk is.

De voorliggende Beheerstrategie JDK is gebaseerd op de laatste inzichten en opgedane ervaringen in Deventer en elders. In 2017 en 2018 zijn in Deventer alle groeilocaties in beeld gebracht. Het huidige areaal (2018) aan aangetroffen groeilocaties van de JDK op gemeentegrond is 18.000 m² en op particulier gronden is dat 23.000 m². Er zijn geen locaties aangetroffen waar toepassing van glyfosaat onvermijdelijk is omdat een andere maatregel niet effectief is.

In overleg met verschillende vakafdelingen zijn protocollen opgesteld voor werken in de openbare ruimte met het oog op het voorkomen van (verdere) verspreiding van JDK.

Uw college wordt gevraagd de Beheerstrategie JDK inclusief protocollen vast te stellen en ter kennisgeving aan te bieden aan de raad.

Op 7 november 2018 is een motie aangenomen waarin het college wordt gevraagd te onderzoeken of de gerooide plantenrestanten die overblijven bij het afgraven van JDK, gevoerd kunnen worden aan varkens bij een varkenshouder. Het doel van dit onderzoek is om te bekijken of varkens kunnen worden ingezet bij de verwerking van JDK restanten (in plaats van afvoeren en storten) bij ontgraven. De kosten van de uitvoering van deze motie zullen worden meegenomen in de projectbudgetten van de desbetreffende ontgravingen. Uw college wordt gevraagd akkoord te gaan met bijgaande raadsmededeling over de afdoening van deze motie.

Beoogd resultaat

Beheersing van de Japanse Duizendknoop (JDK) met een verstandig en realistisch maatregelenpakket zonder toepassing van glyfosaat waarbij kapitaalvernietiging van de openbare ruimte wordt voorkomen.

Kader

- Visie Leefomgeving
- Motie 7 november 2018

Argumenten voor en tegen

Voor:

Op dit moment lijkt de situatie in Deventer nog beheersbaar en zijn er geen locaties bekend waar acuut of onverantwoord risico voor gebouwen, verkeer of ecologie bestaat. Zonder Beheerstrategie loopt Deventer echter een onnodig, ongewenst en onverantwoord risico op schade aan wegen, gebouwen en andere kapitaalgoederen én ecologie.

In de Beheerstrategie zijn drie varianten opgenomen: de minimum-, basis- en de plusvariant.

Het onderscheid tussen de varianten is:

- het al dan niet planmatig beheren (in de minimumvariant gebeurt dat niet, in basis- en plusvariant wél);
- het al dan niet planmatig terugdringen van de JDK (in de plusvariant gebeurt dat wél, in de minimum- en

basisvariant niet).

Tegen:

De Beheerstrategie kost geld, ongeacht de variant.

Extern draagvlak (partners)

De Beheerstrategie is gericht op het voorkomen van schade aan gemeentelijke eigendommen zoals monumenten, parken en wegen. Het belang van aanpak van de JDK wordt breed erkend en de strategie kan daarom rekenen op draagvlak. Vrijwilligers hebben zich al gemeld en de schaapskudde wordt ingezet naast het politiebureau aan de Holterweg en op verzoek van bewoners op een locatie in Diepenveen.

De Beheerstrategie houdt in dat vrijwilligers geschoold en begeleid worden door HGB.

De Beheerstrategie is ook afgestemd met andere beheerders. De beslisboom in de Beheerstrategie JDK is voorgelegd aan het kennisinstituut Probos die hun eigen beslisboom hebben ontwikkeld. Hun reactie op de Deventer strategie is positief.

Zorgvuldig en verstandig beheer zoals voorgesteld in de basis- en plusvariant van de Beheerstrategie is ook relevant en geruststellend voor particuliere eigenaren van gronden. Zij zien niet graag hun eigendommen bedreigd worden door de beruchte plant. In de bijlage is een voorbeeldbrief opgenomen die wordt verstuurd aan bewoners die vragen om het verwijderen van pollen JDK.

In de basis- en plusvariant is extra geld (10.000 Euro per jaar) beschikbaar voor de aanpak van pollen JDK in de nabijheid van erfgronden ('grensgevallen').

Financiële consequenties

De huidige begroting voor klein onderhoud aan groen voorziet noch in budget voor beheer(sing) noch in budget voor ontgraven van JDK. Begrotingswijziging is daarom in alle varianten noodzakelijk.

Het beheer uitvoeren zoals omschreven in de minimumvariant is een autonome ontwikkeling en vergt € 36.500 extra ten opzichte van de huidige begroting. Dit zal worden opgevangen in de eerste kwartaalrapportage 2019. De werkzaamheden betreffen monitoring, 1 wintermaaibeurt, JDK verwijderen naar aanleiding van meldingen over verkeersveiligheid. Zonder deze maatregelen verliest de gemeente inzicht op de groeiplaatsen en ontstaat er een onaanvaardbaar risico voor verkeersveiligheid.

De basisvariant vergt jaarlijks € 73.000 extra ten opzichte van de huidige begroting. Dat bedrag is inclusief de € 36.500 voor de minimumvariant. De basisvariant is exclusief de kosten van ontgraven. De basisvariant gaat namelijk uit van projectgewijs ontgraven: daar waar binnen projectgrenzen JDK is aangetroffen en ontgraven noodzakelijk is, moet in dat project financiële ruimte worden gevonden voor de verwijdering. Voorbeelden: Skaeve Huse en Skatepark.

De plusvariant gaat een stap verder en gaat uit van planmatig terugdringen van de JDK. De plusvariant vergt jaarlijks € 127.000 extra ten opzichte van de huidige begroting (basisvariant + € 54.000 per jaar).

De jaarlijkse evaluatie belicht onder andere de financiële toereikendheid van de middelen.

Voor de basis- en plusvariant zijn, zoals hiervoor gemeld, geen financiële middelen in het programma Leefomgeving beschikbaar. Voorgesteld wordt deze varianten te betrekken bij de afweging bij de Voorjaarsnota.

Aanpak/uitvoering

De Beheerstrategie gaat er vanuit dat 20% van de aangetroffen JDK kan blijven staan, ongeacht de te kiezen variant. Zowel de minimum-, basis- als plusvariant gaan uit van monitoring en hulp door vrijwilligers.

De 'varkensmotie' wordt uitgevoerd op het moment dat in een project verwijdering van JDK noodzakelijk is. In de plusvariant vindt planmatig dus vaker ontgraving plaats, zodat ook vaker gekozen kan worden voor inzet van varkens.

De Beheerstrategie gaat uit van glyfosaatloos werken om meerdere redenen. Toepassing van glyfosaat is

vanwege milieueffecten verboden. Toepassing is daarom slechts toegestaan met ontheffing van het verbod. Er is in Deventer geen locatie bekend waar verwijdering met glyfosaat om technische redenen onvermijdelijk zou zijn (bijvoorbeeld ingeval een plant zich helemaal in een bruggenhoofd zou hebben genesteld). De resultaten van werken met glyfosaat in de gemeente Amersfoort wijzen bovendien uit dat de chemisch aanpak ook vele jaren vergt en dus minder kosteneffectief is dan men in eerste instantie verwachtte.

We houden in Deventer onze ogen en oren open voor de meest zinnige en kosteneffectieve methode. Kennisinstituten en vakwereld zijn alom bezig met het testen van methodes. Deventer doet mee aan die experimenten (geraamde kosten bedragen € 10.000).

Aandacht gaat uit naar training en bewustwording van de groenmedewerkers en ook in de communicatie met bewoners ligt het accent op voorkomen van verspreiding.

RAADSMEDEDELING

Onderwerp	Beheerstrategie Japanse Duizendknoop		
Mededelingennr	2019-000131	Portef.houder	Weth. Rorink
Team	DEV-PRO	BenW-besluit d.d.:	26 maart 2019

1. Inleiding: waarom deze mededeling

Met deze raadsmededeling informeren wij uw raad dat wij de beheerstrategie Japanse Duizendknoop incl. de protocollen (zie de bijlagen) daarbij hebben vastgesteld. ook informeren wij u over de afdoening van de motie van 7-11-2018 over de inzet varken bij beheersing Japanse Duizendknoop.

2. Kader

Visie Leefomgeving

3. Kern van de boodschap

Voor de beheerstrategie Japanse Duizendknoop heeft het college gekozen voor de minimumvariant. De motie inzet van varkens wordt uitgevoerd daar waar er bij een ontgraving de mogelijkheid voor inzetten van varkens bestaat.

4. Nadere toelichting

Wij hebben gekozen voor de in de strategie genoemde minimumvariant en bijbehorende financiële consequenties (op basis van autonome ontwikkelingen, dekking te regelen in de kwartaalrapportage). Andere, door de raad gewenste varianten zullen vanwege de financiële gevolgen betrokken moeten worden bij de Voorjaarsnota 2019.

Het doel van de door het college vastgestelde Beheerstrategie Japanse Duizendknoop (JDK) is beheersing en voorkomen van verspreiding. Nergens in Deventer is op grond van inschatting van risico's verwijdering op korte termijn noodzakelijk. Ontgraven vindt daarom 'pas' plaats bij projecten waar verwijdering van JDK noodzakelijk is om risico voor verkeersveiligheid, ecologie en kapitaalgeoderen te voorkomen of te beperken.

Een voorbeeld is de aanleg van het skatepark, waar krediet is beschikbaar gesteld door de raad voor het verwijderen. Zou je dat niet doen, dan is de kans groot dat de investering snel teniet wordt gedaan door de aanwezige JDK.

Op 7 november 2018 is een motie aangenomen waarin het college wordt gevraagd te onderzoeken of de gerooide plantenrestanten die overblijven bij het afgraven van Japanse Duizendknoop (hierna JDK), gevoerd kunnen worden aan varkens bij een varkenshouder. Het doel van dit onderzoek is om te bekijken of varkens kunnen worden ingezet bij de verwerking van JDK restanten (in plaats van afvoeren en storten) bij ontgraven.

Om uitvoering aan de motie te geven wordt per project onderzocht of bij de verwijdering van de JDK varkens kunnen worden 'ingezet' bij de verwerking van de resten. De kosten daarvan zullen worden meegenomen in de projectbudgetten van de desbetreffende ontgravingen.

Beheerstrategie Japanse Duizendknoop Deventer

Februari 2019

Uitgave : Deventer, team PRO
Naam : Y.H. Klein Rouweler
Telefoonnummer : 0683545931
Mail : yh.kleinrouweler@deventer.nl

Inhoud

1	Inleiding	4
1.1	Waarom een beheerstrategie?	4
1.2	Risico's voor verkeersveiligheid, biodiversiteit en kapitaalgoederen	4
1.3	Oppervlakte JDK in Deventer per 1-10-2018	5
2	Strategie: verspreidingspreventie en beheersing	6
2.1	Japanse duizendknoop is niet uit te roeien	6
2.2	Glyfosaat is geen onderdeel van de beheerstrategie	6
2.3	Doel	6
2.4	De beheerstrategie: keuze uit minimum-, basis- en plusvariant	6
2.5	Verwijdering van JDK voor rekening van eigenaar	10
3	Financiën	11
3.1	Kostenraming minimumvariant	11
3.2	Kostenraming basisvariant	11
3.3	Kostenraming plusvariant	11
3.4	Kostendekking	12
4	Jaarlijkse evaluatie	13
5	Bijlagen	14
5.1	Protocollen	14
5.2	Voorbeeldbrief aan eigenaar belendend perceel	14

1 Inleiding

1.1 Waarom een beheerstrategie?

Er is geen wettelijke verplichting die de gemeente dwingt de plant te bestrijden en/of een strategie uit te werken. De plant levert geen risico op voor volksgezondheid. In de pers zijn echter verontrustende berichten naar voren gebracht uit bijvoorbeeld Engeland, waar grondverkoop bijna onmogelijk zou zijn geworden door aanwezigheid van Japanse Duizendknoop. Uit recent bericht blijkt de ernst van de situatie mee te vallen ¹.

In 2017 is afgesproken dat er een beheerstrategie voor de Japanse Duizendknoop wordt uitgewerkt en vastgesteld door het college voor de aanpak van de Japanse Duizendknoop (hierna JDK) in Deventer.

De strategie is gebaseerd op ervaringen elders en de huidige situatie in Deventer. De beheerstrategie JDK Deventer is opgesteld in overleg met de betrokken afdelingen binnen de gemeente Deventer en de inhoud is afgestemd op ontwikkelingen en beleid elders.

1.2 Risico's voor verkeersveiligheid, biodiversiteit en kapitaalgoederen

De JDK is niet gevaarlijk voor de volksgezondheid, maar betekent een risico voor biodiversiteit, verkeersveiligheid en het beheer van kapitaalgoederen. Bij verkoop van grond door de gemeente is de aanwezigheid van JDK een economisch en juridisch risico, omdat de plant nu en in de toekomst schade kan berokkenen aan eigendommen.

De JDK is namelijk een zogenaamde invasieve exoot, een woekerende plant, die zich overal ten koste van andere planten verspreidt. Daardoor zorgt de plant voor afname van de biodiversiteit. Door wortelingroei kan de plant schade toebrengen aan civiele kunstwerken, (monumentale) gebouwen en bouwwerken, zoals ook elektriciteitskasten en eigendommen van derden. De JDK kan door zijn weelderige groei en hoogte het uitzicht belemmeren en verkeersonveilige situaties veroorzaken. Als de JDK met rust gelaten wordt, is het verspreidingsrisico laag - de JDK verspreidt zich vooral bij graafwerkzaamheden. Elke roering met grond waarin JDK aanwezig is, betekent verspreiding van de plant.

De geïdentificeerde risico's door JDK zijn samengevat:

- Afname verkeersveiligheid door vermindering van zicht;
- Schade aan kapitaalgoederen (wegen, kunstwerken en monumenten)
- Afname biodiversiteit door verdwijnen van plantensoorten.

Figuur 1: JDK verdingt kwetsbare planten, belemmert zicht en wortels kunnen mogelijk in bouwwerken groeien

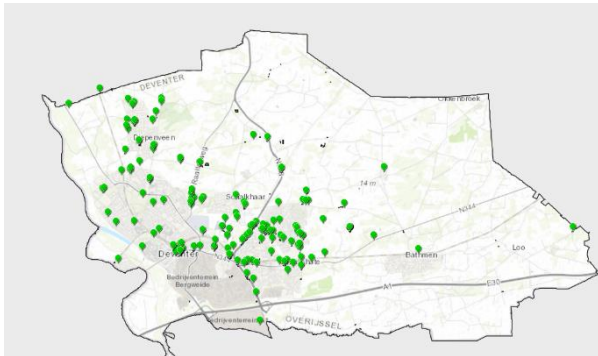
¹ <https://www.hortipoint.nl/tuinenlandschap/schade-aan-woningen-door-japanse-duizendknoop-lijkt-mee-te-vallen/>

1.3 Oppervlakte JDK in Deventer per 1-10-2018

Per 1 oktober 2018 is er op basis van geregistreerde waarnemingen circa 40.500 m² JDK bekend, waarvan 18.000m² op gemeentegrond en 22.500m² op grond van derden.

Wat opvalt is dat veel JDK groeit langs wegen en andere plekken waar grondroering heeft plaatsgevonden.

Onderstaande kaart is voor iedereen raadpleegbaar op www.deventer.nl/duizendknoop

Figuur 2 vindplaatsen JDK in Deventer - beheergegevens van oktober 2018

2 Strategie: verspreidingspreventie en beheersing

2.1 Japanse duizendknoop is niet uit te roeien

De JDK is niet uit te roeien. De plant groeit weelderig en laat zich niet makkelijk stoppen. Beheersing is het maximaal haalbare. Met gezond verstand, met beleid en oog voor de realiteit en mogelijkheden, moet de ontwikkeling van de plant in de gaten gehouden worden. De gemeente houdt de ontwikkelingen in bestrijdingsmethodes en kosteneffectiviteit daarvan nauwlettend in de gaten. Als eigenaar en beheerder van de openbare ruimte dient de gemeente een koers te kiezen en daarbij de passende middelen te reserveren.

2.2 Glyfosaat is geen onderdeel van de beheerstrategie

Bestrijding van JDK met glyfosaat is vooralsnog geen onderdeel van de strategie om twee redenen. De eerste, belangrijkste, is dat de raad eerder heeft besloten geen glyfosaat te willen toepassen omwille van milieubescherming. Regelgeving en normering zijn sinds het raadsbesluit strenger geworden, waardoor de toepassing van glyfosaat niet zonder ontheffing van CTGB² is toegestaan. De gemeente Amersfoort heeft als enige gemeente een ontheffing van het CTGB voor twee jaar om glyfosaat toe te passen bij bestrijding van JDK met de injectiemethode: stengel – voor - stengel de JDK injecteren. Een zeer tijdrovende methode, die ten minste drie jaren herhaald moet worden om resultaat te boeken.

De tweede reden om niet glyfosaat toe te passen is, dat de JDK tot nu toe niet is aangetroffen op plekken waar bestrijding wél noodzakelijk is en geen enkele andere methode toepasbaar is (bijvoorbeeld onder een bouwwerk zoals een brughoofd).

2.3 Doel

De beheerstrategie heeft als doel de beheersing van de JDK en het voorkomen van verspreiden door planmatig beheer: de basisvariant. De plusvariant gaat nog een stap verder: in 10 jaar de JDK planmatig verwijderen.

2.4 De beheerstrategie: keuze uit minimum-, basis- en plusvariant

2.4.1 Minimumvariant: monitoren en beheren

De minimumvariant bestaat uit maatregelen die het absolute minimumpakket zijn aan maatregelen: monitoren en het beheer wordt gedaan naar aanleiding van meldingen.

Beheermaatregelen minimumvariant:

1. 20% van de aangetroffen JDK kan blijven staan, omdat de plant op die plekken geen risico oplevert (onder voorwaarde van monitoring (2.));
2. Jaarrond in heel Deventer monitoren, analyseren van de gegevens en jaarlijks de gekozen aanpak evalueren en eventueel aanpassen. De monitoring gebeurt door HGB. Kosten van monitoring zijn € 8.000 / jaar;
3. Minimaal beheer door:
 - a) 1 x per jaar in de winterperiode 80% van het areaal op gemeentegrond op maaiveldhoogte afmaaien en maaisel afvoeren (€ 15.000);
 - b) Op basis van meldingen worden JDK groeiplaatsen in de openbare ruimte op zichthoeken en risicolocaties vaker gemaaid (als blokhaag) of worden planten handmatig uitgestoken. Jaarlijkse kosten van reageren op meldingen worden geraamd op (€ 9.000 / jaar);
 - c) Ondersteunen van vrijwilligers door HGB, bij het verwijderen van JDK uit de openbare ruimte. In Colmschate zijn vrijwilligers actief met het verwijderen van de JDK ter hoogte van het evenemententerrein aan de Holterweg (€ 4.500);

² College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen

- d) Op twee locaties wordt de Deventer schaapskudde ingezet om de JDK in toom te houden. Dit zijn grotere vlakken waar de kudde makkelijk kan grazen (Holterweg naast politiebureau en Molenweg Diepenveen groendepot locatie).
4. Bij de MJOP-programmering nagaan of er binnen of in de directe nabijheid van de projectgrens JDK aanwezig is en risico oplevert. Zo ja, dan de kostenraming van het project hierop aanpassen en aanvullend budget aanvragen (zie beslisboom);
 5. Bij grond(ver)koop door, of in opdracht van de gemeente JDK verwijderen door ontgraven. Doel: voorkomen van schade aan eigendom van derden. De gemiddelde kostprijs van ontgraven inclusief afvoer van vervuilde grond is € 100 / m². De methode is beschreven in het 'graafprotocol' zie – bijlage);
 6. Werken volgens protocollen ter voorkoming van verspreiding van maaisel en JDK-resten. Er zijn vier protocollen opgesteld: voor ontgraven, maaien, archeologie en graafwerkzaamheden, bijvoorbeeld kabelleggers. Deze protocollen zijn de ruggengraat van de strategie: ter voorkoming van verspreiding is het werken van deze protocollen noodzakelijk. De protocollen zijn opgenomen in de bijlagen en worden beheerd door de groenbeheerder;
 7. Communicatie over JDK door middel van informatie op de gemeentelijke website. Mensen kunnen daar ook hun waarneming van JDK melden.

2.4.2 Basisvariant: planmatig beheren, projectgewijs ontgraven, experimenteren en actieve aanpak grensgevallen

De basisvariant is gericht op planmatig beheer door het uitvoeren van de hierna omschreven maatregelen. Het verwijderen van de JDK gebeurt in de basisvariant per project . Uitgangspunt voor de basisvariant dat per project apart krediet of budget wordt geregeld voor de verwijdering van JDK (zie 4. in onderstaande opsomming), zoals gebeurd is in Skaeve Huse en het skatepark. De basisvariant houdt ook in het uitvoeren van verschillende experimenten én het verwijderen van JDK daar waar deze privaat eigendom bedreigt, de zogenaamde 'grensgevallen'.

De beheermaatregelen in de basisvariant zijn:

1. 20% van de aangetroffen JDK kan blijven staan, omdat de plant op die plekken geen risico oplevert (onder voorwaarde van monitoring (2.);
2. Jaarrond in heel Deventer monitoren, analyseren van de gegevens en jaarlijks de gekozen aanpak evalueren en eventueel aanpassen. De monitoring gebeurt door HGB. Kosten van monitoring zijn € 8.000 / jaar;
3. Regulier beheer van de JDK ter beheersing van de groei:
 - a) 1 x per jaar in de winterperiode 80% van het areaal op gemeentegrond op maaiveldhoogte afmaaien en maaisel afvoeren;
 - b) 2 x per jaar in het groeiseizoen 50% van het areaal (i.v.m. verkeersrisico) op gemeentegrond beheren als blokhaag door te maaien op 30 cm hoogte en maaisel afvoeren;
 - c) Maaisel wordt gestort of circulair verwerkt;
 - d) Op basis van meldingen worden JDK groeiplaatsen in de openbare ruimte op zichthoeken en risicolocaties vaker gemaaid (als blokhaag) of worden planten handmatig uitgestoken. Jaarlijkse kosten van reageren op meldingen worden geraamd op € 9.000 / jaar;
 - e) Ondersteunen van vrijwilligers door HGB, bij het verwijderen van JDK uit de openbare ruimte. In Colmschate zijn vrijwilligers actief met het verwijderen van de JDK ter hoogte van het evenemententerrein aan de Holterweg;
 - f) Op twee locaties wordt de Deventer schaapskudde ingezet om de JDK in toom te houden. Dit zijn grotere vlakken waar de kudde makkelijk kan grazen (Holterweg naast politiebureau en Molenweg Diepenveen groendepot locatie).
De gemiddelde kostprijs van regulier beheer zoals hier opgesomd is € 3 / m²; deze kostprijs is inclusief begeleiding van vrijwilligers á € 4.500 per jaar en het afhandelen van meldingen á € 9.000 per jaar;
4. Bij de MJOP-programmering nagaan of er binnen of in de directe nabijheid van de projectgrens JDK aanwezig is en risico oplevert. Zo ja, dan de kostenraming van het project hierop aanpassen en aanvullend budget aanvragen (zie beslisboom);
5. Bij grond(ver)koop door, of in opdracht van de gemeente JDK verwijderen door ontgraven. Doel: voorkomen van schade aan eigendom van derden. De gemiddelde kostprijs van ontgraven inclusief afvoer van vervuilde grond is € 100 / m². De methode is beschreven in het 'graafprotocol' zie – bijlage);

6. Werken volgens protocollen ter voorkoming van verspreiding van maaisel en JDK-resten. Er zijn vier protocollen opgesteld: voor ontgraven, maaien, archeologie en graafwerkzaamheden, bijvoorbeeld kabelleggers. Deze protocollen zijn de ruggengraat van de strategie: ter voorkoming van verspreiding is het werken van deze protocollen noodzakelijk. De protocollen zijn opgenomen in de bijlagen en worden beheerd door de groenbeheerder;
7. Communicatie over JDK door middel van informatie op de gemeentelijke website. Mensen kunnen daar ook hun waarneming van JDK melden;
8. Wederzijds afstemmen van maatregelen en beleid op die van andere grondeigenaren en beheerders;
9. Op basis van meldingen over JDK die vanuit de openbare ruimte privaat eigendom binnendringt, de JDK verwijderen. De kosten van ontgraven in de nabijheid of op eigendom van derden wordt geraamd op € 10.000 en zijn inclusief kosten van herstelwerkzaamheden aan berm, beplanting, schutting, tuin, terras, etc...).
10. Het uitvoeren van experimenten: Deventer houdt de ontwikkeling van kennis en ervaringen elders nauwlettend in de gaten. We willen leren van elders en willen experimenteren op verschillende vlakken:
 - Op één locatie, de middenberm aan de Zweedsestraat, is de JDK afgedekt met een sterk folie met als doel het op lange termijn verstikken van de plant. Deze proef lijkt positieve resultaten op te leveren en kan worden uitgebreid naar vergelijkbare locaties;
 - Uitbreiden ondersteuning vrijwilligers. In Colmschate zijn vrijwilligers actief met het verwijderen van de JDK ter hoogte van het evenemententerrein aan de Holterweg. Andere natuurwerkgroepen hebben aangegeven ook een actieve rol te willen spelen. Het Groenbedrijf heeft hierin een begeleidende rol;
 - WUR (Wageningen University en Research) zet samen met een aannemer een proef op waarbij de met JDK begroeide grond 100% wordt ontgraven en schoon wordt opgeleverd. Op een proeflokatie elders wordt het effect van verschillende bewerkingmethodes getest;
 - Gemeente Deventer streeft naar 100% circulair groenbeheer en maakt bokashi van blad. Deventer gaat in 2019 experimenteren met bokashi maken van JDK-maaisel;
 - Het behandelen van JDK met heet water;
 - De raad heeft bij motie van 7/11/2018 opgedragen te experimenteren met het verwerken ondergrondse JDK delen na afgraven, door varkens³. In plaats van het storten van de organische restanten, worden de organische restanten gevoerd aan varkens van lokale varkenshouders.

De kosten van genoemde experimenten zijn lastig in te schatten vanwege de diverse aard van de experimenten. In de raming is € 10.000 opgenomen. Bij de jaarlijkse evaluatie wordt de effectiviteit van de experimentele methodes meegenomen. De jaarlijkse evaluatie (zie 4.) is gericht op het doorgaand verbeteren van de circulariteit en effectiviteit van de JDK-beheerstrategie;

2.4.3 Plusvariant: planmatig beheren én planmatig ontgraven in 10 jaar

De plusvariant gaat uit van het beheersen zoals omschreven in 2.4.2 én het planmatig terugdringen van het areaal JDK door jaarlijks een deel van de aanwezige JDK af te graven.

Extra maatregel in de plusvariant:

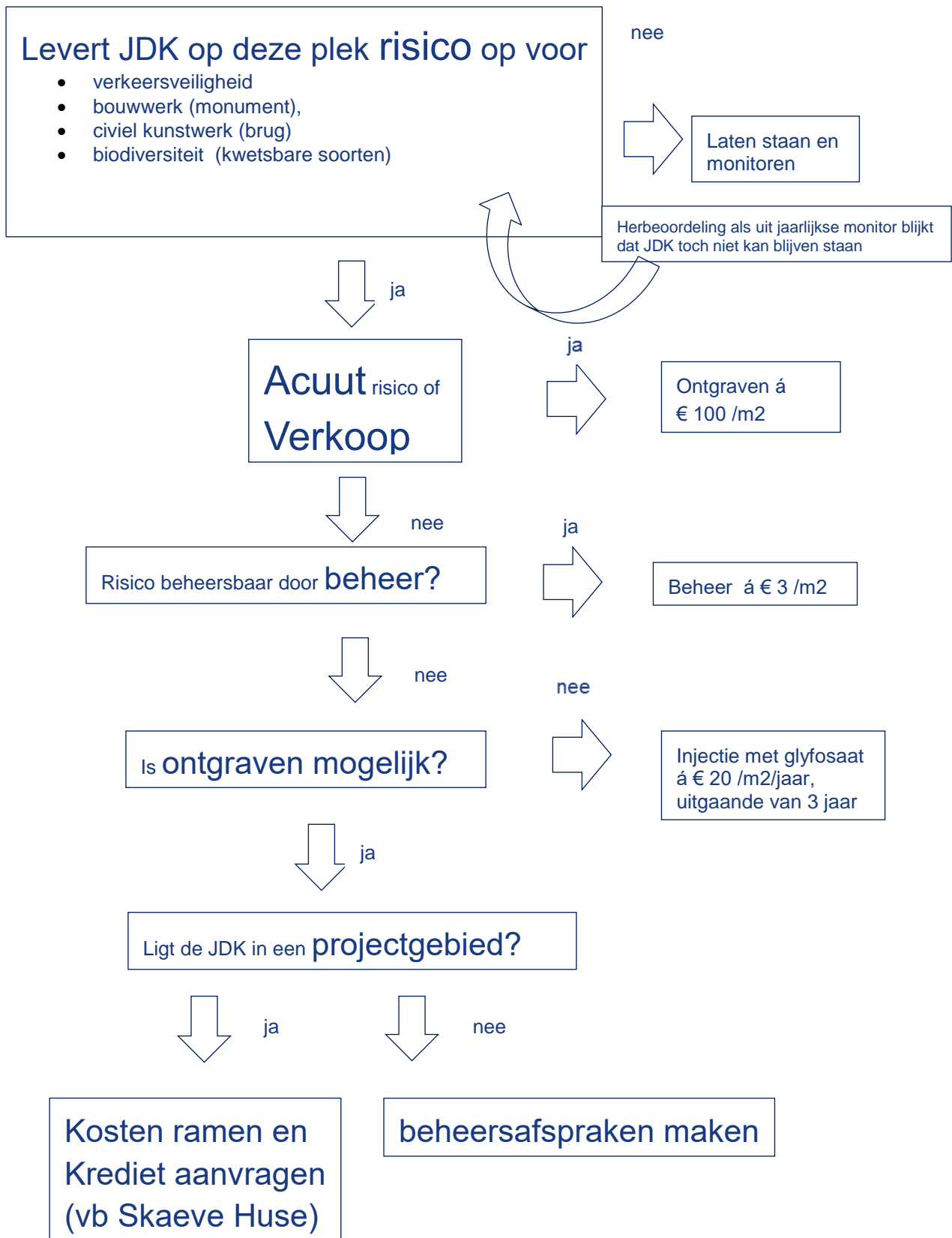
1. Planmatig ontgraven van de JDK op potentiële risicolocaties en/of zichthoeken, jaarlijks gemiddeld 540m² a €100 /m², € 54.000

³ Dictum van motie p3 van 7-11-2018 luidt:

“De raad draagt het college van burgemeester en wethouders op:

- Een proef op te zetten voor het verwerken van JD door varkens. Deze proef op te zetten in samenwerking met LTO, Deventer Groenbedrijf en een of twee varkenshouders.
- Een jaar na de proef de resultaten evalueren en de raad te informeren.”

De Basisvariant van de beheerstrategie is in onderstaande beslisboom weergegeven:

2.5 Verwijdering van JDK voor rekening van eigenaar

Deventer hanteert het principe “verwijderen van JDK is voor rekening van de eigenaar”: de gemeente of particulieren.

2.5.1 JDK in percelen van burens

Indien er JDK is waargenomen vlakbij grond van de gemeente, bijvoorbeeld buiten een projectgrens, is het van belang het risico van de JDK voor de gemeente te bepalen.

Ingeval van risico voor de gemeente moet de eigenaar benaderd worden om de JDK te laten verwijderen, op kosten van de eigenaar van de grond. Als de eigenaar de JDK wil laten staan, is het noodzakelijk de gemeentegrond te beschermen met verticaal worteldoek (tot aan de grondwaterstand is afdoende).

2.5.2 JDK op grond van gemeente, aanpak ‘grensgevallen’

De minimum- en basisvariant gaan niet uit van planmatig verwijderen, dus zolang er geen (directe) noodzaak bestaat voor verwijderen van de JDK, wordt de verwijdering niet gepland of geprogrammeerd. De JDK wordt gemaaid, begraasd of ongemoeid gelaten. Ingeval een eigenaar van een aanliggend perceel zich zorgen maakt over verspreiding van de JDK naar zijn/haar grond, wordt de situatie ter plekke beoordeeld en ontvangt de eigenaar uitleg per brief – zie voorbeeldbrief in bijlage 3.2. Meestal zal de JDK ook op aanliggende percelen geen risico vormen als het risico voor de gemeente laag is ingeschat. Het advies dat mensen in dat geval ontvangen is: de plant met rust laten en niet verstoren voorkomt verspreiding.

Als de gemeente kiest voor de basis- of plusvariant, wordt de JDK op de grenzen van gemeente en particulieren verwijderd en worden beide percelen hersteld na de werkzaamheden.

3 Financiën

3.1 Kostenraming minimumvariant

De minimumvariant gaat uit van reageren op meldingen en 1 wintermaaironde. volgens de volgende areaalverdeling:

Minimumvariant	Areaal (totaal 18.000m2)
Minimumbeheer	80% = 14.400 m2
Laten staan	20% = 3.600 m2

De kostenraming van de in 2.4.1 beschreven minimumvariant is als volgt:

beheermaatregel	% van areaal	Jaarlijkse kosten in €
Laten staan	20	--
Reageren op meldingen	n.v.t.	€ 9.000
Vrijwilligers opleiden en begeleiden		€ 4.500
1 wintermaaironde	80	€ 15.000
Monitoring	100	€ 8.000
Totaal		€ 36.500

3.2 Kostenraming basisvariant

De basisvariant gaat uit van planmatig beheer zonder planmatig terugdringen volgens de volgende areaalverdeling:

Maatregel	Areaal (totaal 18.000m2)
Planmatig beheer, zonder terugdringen areaal	80% = 14.400 m2
Laten staan	20% = 3.600 m2

De kostenraming van de in 2.4.1 beschreven basisvariant is als volgt:

beheermaatregel	% van areaal	Jaarlijkse kosten in €
Laten staan	20	--
Planmatig beheer	80	€ 45.000 (gemiddeld)
Monitoring	100	€ 8.000 (vast bedrag)
experimenten	100	€ 10.000
Aanpak grensgevallen		€ 10.000
Totaal		€ 73.000

3.3 Kostenraming plusvariant

De plusvariant gaat uit van de basisvariant én het structureel terugdringen van het areaal in 10 jaar volgens de volgende areaalverdeling:

Maatregel	Areaal (totaal 18.000m2)
Areaal terugdringen door ontgraven	30% = 5.400 m2
Planmatig beheer	50% = 9.000 m2
Laten staan	20% = 3.600 m2

De kostenraming van de in 2.4.2 beschreven plusvariant is als volgt:

beheermaatregel	% van areaal	Jaarlijkse kosten in € uitgaande van verwijdering in 10 jaar
Laten staan	20	--
Basisvariant	Van 80 naar 50	€ 73.000
In 10 jaar terugdringen door ontgraven	30	€ 54.000
Totaal		€ 127.000

3.4 Kostendekking

Noch voor de minimum- (3.1), basis- (3.2), noch voor de plusvariant (3.3) van de Beheerstrategie zijn middelen beschikbaar in de programmabegroting.

Keuze voor de minimum- en basisvariant betekent dat op voorhand geen budget is vrijgemaakt voor het terugdringen van het areaal en dat per project of locatie budget gevonden moet worden om de JDK te ontgraven op de wijze die op die locatie het meest passend is.

4 Jaarlijkse evaluatie

Jaarlijks zal een evaluatie van de beheerstrategie en eventuele kostenconsequenties aan het college worden voorgelegd.

In ieder geval zal bij de evaluatie worden betrokken:

- of het totaal areaal constant blijft. Monitoring en andere risico-inschatting kan daartoe aanleiding zijn;
- of het te ontgraven areaal toe- of afneemt. Andere risico-inschatting kan daartoe aanleiding zijn;
- of de beheermethode en protocollen moeten worden aangepast. Stand der techniek, wetgeving, praktijkervaringen elders kunnen aanleiding zijn voor aanpassen van de methode;
- of de kostenraming moet worden bijgesteld;
- of de communicatie moet worden aangepast.

5 Bijlagen

5.1 Protocollen

5.2 Voorbeeldbrief aan eigenaar belendend perceel

Protocol Japanse duizendknoop (JDK): Archeologie

Waarom dit protocol?

De JDK is een invasieve exoot: een plant die van oorsprong niet in Nederland voorkomt. Hij verdringt andere planten en veroorzaakt kostbare en risicovolle schade aan kabels en leidingen, schakelkasten, wegen, funderingen, grondlichamen en constructies.

De beheerstrategie van Deventer is gericht op verspreidingspreventie en het verkleinen van het areaal JDK (2,5 hectare in 2017), in de eerstkomende 10 jaar. Gedurende deze periode werken vele partijen in en op onze gronden, ook waar JDK aanwezig is. Zorgvuldig werken is noodzakelijk om verdere verspreiding tegen te gaan.

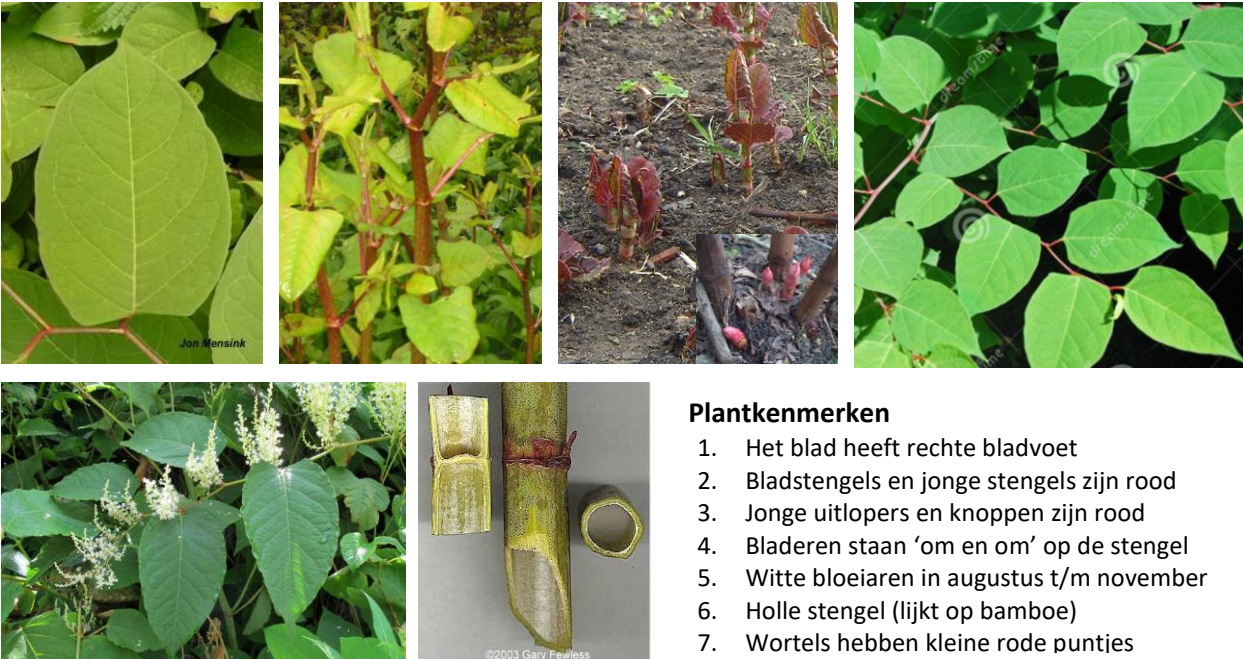
Voor zorgvuldig werken zijn 4 protocollen opgesteld die onderdeel zijn van de beheerstrategie:

- Archeologie
- Projecten
- Werken en graven in JDK-besmet gebied
- Groenbeheer door HGB

De protocollen geven informatie en richtlijnen voor:

1. De herkenning
2. Het voorkomen van verspreiden
3. Het werken in besmet gebied
4. De communicatie over JDK met buitenstaanders

1. Japanse duizendknoop HERKENNEN

Plantkenmerken

1. Het blad heeft rechte bladvoet
2. Bladstengels en jonge stengels zijn rood
3. Jonge uitlopers en knoppen zijn rood
4. Bladeren staan 'om en om' op de stengel
5. Witte bloeiaren in augustus t/m november
6. Holle stengel (lijkt op bamboe)
7. Wortels hebben kleine rode puntjes

2. VOORKOMEN van verspreiding

- Zorg dat er **geen** plant- of wortelresten het besmette werkgebied verlaten!
- Houd het besmette werkgebied zo klein mogelijk.
- Voer **geén** besmette of verdachte grond zonder gemeentelijke akkoord af.
- Verspreid grond niet over het naastgelegen terrein.
- Meng besmette of verdachte grondpartijen niet.
- Maak **ál** het gebruikte materieel schoon (graafmiddelen, traptreden, schoenzolen etc.) bv met een stoffer of bezem.
- Verzamel besmette grond en plant/wortelresten **óp** de locatie, dek deze af ter voorkoming van verwaaien.

Aantasting van de stabiliteit van constructies

De wortels dringen door o.a. holtes in asfalt, door elementverhardingen, in muren en funderingen, schakelkasten en buizen en drukken zo materiaal stuk of veroorzaken storingen.

De planten worden tot 3 meter hoog waardoor overlast en onveilige situaties voor het verkeer ontstaan. De JDK verdringt elke andere plant op groeilocaties.

3. Voorbereiding en uitvoering projecten

Vorbereidingsprotocol

Programma van eisen

- Archeologie controleert via <http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e> of er een bekende groeilocatie aanwezig is in het projectgebied incl. 3 meter rondom de te onderzoeken locatie i.v.m. wortelgroei.
- Archeologie ondersteunt door de uitvoerder / toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf voert een visuele inspectie uit van het projectgebied om aanwezigheid uit te sluiten.
 - o JDK aanwezig: uitvoeringsprotocol van toepassing
 - o JDK niet aanwezig: melding in PVE dat uitvoerder direct voor aanvang werkzaamheden een visuele inspectie op aanwezigheid uitvoert.
 - Aanwezig: uitvoeringsprotocol van toepassing
 - Niet aanwezig: werkzaamheden kunnen reguliere omstandigheden worden uitgevoerd.

Plan van aanpak

Bij aanwezigheid JDK dient de uitvoerder in het plan van aanpak op te nemen te zullen werken volgens het protocol *Werken en graven in JDK-besmet gebied*. Is er in de voorbereiding geen JDK aangetroffen dient de uitvoerder in het plan van aanpak te verklaren dat het onderzoeksgebied (+3 meter rondom) geschouwd is en vrij van JDK is.

Uitvoeringsprotocol

1. Melden groeilocatie bij uitvoerder / toezicht houder JDK van Het Groenbedrijf Hans Prinsen h.prinsen@hetgroenbedrijf.nl 06-41522964 alvorens met de werkzaamheden te starten
2. Graafwerkzaamheden
 - De algemene richtlijnen zijn standaard van toepassing (zie 2.)
 - Terughoudend zijn met het nemen van monsters in besmet gebied.
 - Bij het opnemen van vondsten deze op de groeiplaats verpakken (voorkomen verspreiding).
 - Maak ook de kleinere gereedschappen goed schoon.
 - Grondmonsters op opgravingslocatie verpakken (voorkomen verspreiding).
3. Transport
 - Zorg bij verplaatsing van grond dat er geen grond of wortelresten buiten het onderzoeksgebied of besmet terrein terecht kan komen.
4. Reiniging vondsten
 - Gebruik voor het zeven een zeef met een fractie van 10 mm (of kleiner).
 - Deponeer alle organische resten in een grijze afvalcontainer
 - Grond na spoelen afvoeren als afval (niet-toepasbaar).

4. Communicatie

Bij vragen van bewoners en/of meldingen in Dimpact over Japanse Duizendknoop kan het volgende antwoord worden gegeven:

De gemeente houdt bij waar de plant groeit. Fijn als u meehelpt.

Via deze link kunt u aangeven waar de plant groeit, hoeveel m² het is en of de plant op openbaar of privaat terrein groeit.
<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

De beheerstrategie is gericht op voorkomen van verspreiden en in 10 jaar terugdringen van de groeiplaatsen tot een beheersbare situatie.

Bij het maaien van bermen wordt de plant overgeslagen om te voorkomen dat de maaimachine voor verspreiding van de plant zorgt. Bij verkeersonveilige situaties worden de stengels afgeknipt.

Goed om te weten is dat de plant geen volksgezondheidsrisico's met zich mee brengt.

Bewoners mogen ook zelf de planten zoveel mogelijk proberen te verwijderen. Plantenresten aanbieden als restafval in de grijze klike.

Informatie en meldpunt:

Website gemeente: <https://www.deventer.nl/duizendknoop>

Melding van nieuwe groeilocatie:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

Groeilocaties gemeente Deventer:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e>

Contactgegevens gemeente :

Uitvoerder / Toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf: Hans Prinsen h.prinsen@hetgroenbedrijf.nl 06-41522964
(uitvoering, controle en meldingen op projectlocaties)

Inhoudelijk deskundige gemeente Deventer: Marcel Wenker 0570 693213, Mhb.wenker@deventer.nl

Protocol Japanse duizendknoop (JDK): beheer door HGB

Waarom dit protocol?

De JDK is een invasieve exoot: een plant die van oorsprong niet in Nederland voorkomt. Hij verdringt andere planten en veroorzaakt kostbare en risicovolle schade aan kabels en leidingen, schakelkasten, wegen, funderingen, grondlichamen en constructies.

De beheerstrategie van Deventer is gericht op verspreidingspreventie en het verkleinen van het areaal JDK (2,5 hectare in 2017), in de eerstkomende 10 jaar. Gedurende deze periode werken vele partijen in en op onze gronden, ook waar JDK aanwezig is. Zorgvuldig werken is noodzakelijk om verdere verspreiding tegen te gaan.

Voor zorgvuldig werken zijn 4 protocollen opgesteld die onderdeel zijn van de beheerstrategie:

- Archeologie
- Projecten
- Werken en graven in JDK-besmet gebied
- Groenbeheer door HGB

De protocollen geven informatie en richtlijnen voor:

1. De herkenning en monitoring
2. Het werken in besmet gebied
3. De communicatie over JDK met buitenstaanders

1. Japanse duizendknoop HERKENNEN en MONITOREN

Plantkenmerken

1. Het blad heeft rechte bladvoet
2. Bladstengels en jonge stengels zijn rood
3. Jonge uitlopers en knoppen zijn rood
4. Bladeren staan 'om en om' op de stengel
5. Witte bloeiaren in augustus t/m november
6. Holle stengel (lijkt op bamboe)
7. Wortels hebben kleine rode puntjes

Monitoring

De bestaande monitoring wordt gebruikt om JDK te signaleren. De voorlieden kunnen tijdens het uitvoeren van dagelijkse werkzaamheden in hun werkgebied locaties van JDK te signaleren en dit door te geven via

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

Monitoring bekende groeilocaties

De bekende groeilocaties worden jaarlijks 1 keer bezocht en de gegevens worden digitaal bijgehouden / aangepast. Nieuwe locaties worden bezocht en alle gegevens in het paspoort ingevoerd.

De gemeente Deventer levert 7 x per jaar een update aan van nieuwe locaties.

2. Het werken in JDK-besmet gebied: groenbeheer

Bestek grassen

Doelstelling bij het maaien is *“Een veilige openbare ruimte; door zorgvuldig maai-beheer zal de JDK zich niet verder uitbreiden als gevolg van het maaien”*

- Daar waar de plant in gazon groeit gewoon mee maaien
- In Bloemgras (maaien en ruimen) de plant NIET meemaaien in de reguliere maaironde en laten staan. Daar waar de plant een risico vormt voor de verkeersveiligheid de stengels AFKNIPPEN op 30centimeter hoogte. LET OP! Geen plantenresten achterlaten in de berm. Frequentie 3 tot 7 per jaar afhankelijk van seizoen en groeikracht plant.
- Afgeknipte stengels en wintermaaisel apart afvoeren naar JDK opslagcontainer van Het Groenbedrijf. Van daaruit afvoeren naar erkende verwerker en/of lokaal verwerken tot Bokashi.
- In Ruw gras (klepelen) de plant NIET meemaaien en laten staan. Daar waar de plant een risico vormt voor de verkeersveiligheid de stengels AFKNIPPEN op 30centimeter hoogte. LET OP! Geen plantenresten achterlaten in de berm. Frequentie 3 tot 7 per jaar afhankelijk van seizoen en groeikracht plant.
- Daar waar de plant geen risico vormt; laten staan en in de maand januari / februari de afgestorven bovengrondse delen maaien met de maai-zuig combinatie.
- Er mogen geen plantenresten in het water terecht komen daar waar de plant langs een waterkant groeit.
- Jonge solitair groeiende planten ruim uitsteken en afvoeren naar JDK opslagcontainer van Het Groenbedrijf.

JDK in te maaien areaal

NIET MAAIEN - Daar waar de plant een risico vormt voor de verkeersveiligheid de stengels AFKNIPPEN op 30centimeter hoogte. Te allen tijde voorkomen dat plantenresten in water terechtkomen

Bestek Beplanting

- In sierbeplanting: Uitsteken met schop en zoveel mogelijk wortels meenemen. Afvoeren naar JDK opslagcontainer van Het Groenbedrijf.
- In bosplantsoen / natuurlijke beplanting: Maaien met bosmaaier in de winter als de bovengrondse delen afgestorven zijn. LET OP! Geen plantenresten uit bosmaaier verder verspreiden het vak in.
 - o Maaisel afvoeren afvoeren naar JDK opslagcontainer van Het Groenbedrijf. Van daaruit afvoeren naar erkende verwerker en/of lokaal verwerken tot Bokashi.
- Altijd alle locaties melden via de Japanse Duizendknoop app <http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375> . Inclusief oppervlakte en foto. Ook niet openbare gronden melden.

In sierbeplanting: Uitrieken met schop en zoveel mogelijk wortels meenemen. Afvoeren naar JDK opslagcontainer. In bosplantsoen / natuurlijke beplanting: Maaien met bosmaaier in de winter als de bovengrondse delen afgestorven zijn. LET OP! Geen plantenresten uit bosmaaier verder verspreiden het vak in.

Bestek Begraafplaatsen

Uitsteken met schop en zoveel mogelijk wortels meenemen. Afvoeren naar JDK opslagcontainer van Het Groenbedrijf. Van daaruit afvoeren naar erkende verwerker en/of lokaal verwerken tot Bokashi.
Beheer gericht op 100% verwijderen van planten en wortels.

Bestek bomen en overig

Daar waar er gegraven moet worden is het protocol "Werken en graven in JDK-besmet gebied" van toepassing.

3. Communicatie JDK

Bij vragen van bewoners en/of meldingen in Dimpact over Japanse Duizendknoop kan het volgende antwoord worden gegeven:

De gemeente houdt bij waar de plant groeit. Fijn als u meehelpt.

Via deze link kunt u aangeven waar de plant groeit, hoeveel m² het is en of de plant op openbaar of privaat terrein groeit.
<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

De beheerstrategie is gericht op voorkomen van verspreiden en in 10 jaar terugdringen van de groeiplaatsen tot een beheersbare situatie.

Bij het maaien van bermen wordt de plant overgeslagen om te voorkomen dat de maaimachine voor verspreiding van de plant zorgt. Bij verkeersonveilige situaties worden de stengels afgeknipt.

Goed om te weten is dat de plant geen volksgezondheidsrisico's met zich mee brengt.

Bewoners mogen ook zelf de planten zoveel mogelijk proberen te verwijderen. Plantenresten aanbieden als restafval in de grijze kliko.

Informatie en meldpunt:

Website gemeente: <https://www.deventer.nl/duizendknoop>

Melding van nieuwe groeilocatie:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

Groeilocaties gemeente Deventer:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e>

Contactgegevens gemeente :

Uitvoerder / Toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf:

Hans Prinsen h.prinsen@hetgroenbedrijf.nl 06-41522964

(uitvoering, controle en meldingen op projectlocaties)

Inhoudelijk deskundige gemeente Deventer: Marcel Wenker 0570 693213, Mhb.wenker@deventer.nl

Protocol Japanse duizendknoop (JDK): Projecten

Waarom dit protocol?

De JDK is een invasieve exoot: een plant die van oorsprong niet in Nederland voorkomt. Hij verdringt andere planten en veroorzaakt kostbare en risicovolle schade aan kabels en leidingen, schakelkasten, wegen, funderingen, grondlichamen en constructies.

De beheerstrategie van Deventer is gericht op verspreidingspreventie en het verkleinen van het areaal JDK (2,5 hectare in 2017), in de eerstkomende 10 jaar. Gedurende deze periode werken vele partijen in en op onze gronden, ook waar JDK aanwezig is. Zorgvuldig werken is noodzakelijk om verdere verspreiding tegen te gaan.

Voor zorgvuldig werken zijn 4 protocollen opgesteld die onderdeel zijn van de beheerstrategie:

- Archeologie
- Projecten
- Werken en graven in JDK-besmet gebied
- Groenbeheer door HGB

De protocollen geven informatie en richtlijnen voor:

1. De herkenning
2. Het voorkomen van verspreiden
3. Het werken in besmet gebied
4. De communicatie over JDK met buitenstaanders

1. Japanse duizendknoop HERKENNEN

Plantkenmerken

1. Het blad heeft rechte bladvoet
2. Bladstengels en jonge stengels zijn rood
3. Jonge uitlopers en knoppen zijn rood
4. Bladeren staan 'om en om' op de stengel
5. Witte bloeiaren in augustus t/m november
6. Holle stengel (lijkt op bamboe)
7. Wortels hebben kleine rode puntjes

2. VOORKOMEN van verspreiding

- Zorg dat er **geen** plant- of wortelresten het besmette werkgebied verlaten!
- Houd het besmette werkgebied zo klein mogelijk.
- Voer géén besmette of verdachte grond zonder gemeentelijke akkoord af.
- Verspreid grond niet over het naastgelegen terrein.
- Meng besmette of verdachte grondpartijen niet.
- Maak ál het gebruikte materieel schoon (graafmiddelen, traptreden, schoenzolen etc.) bv met een stoffer of bezem.
- Verzamel besmette grond en plant/wortelresten óp de locatie, dek deze af ter voorkoming van verwaaien.

Aantasting van de stabiliteit van constructies

De wortels dringen door o.a. holtes in asfalt, door elementverhardingen, in muren en funderingen, schakelkasten en buizen en drukken zo materiaal stuk of veroorzaken storingen.

De planten worden tot 3 meter hoog waardoor overlast en onveilige situaties voor het verkeer ontstaan. De JDK verdringt elke andere plant op groeilocaties.

3. Voorbereiding en uitvoering projecten

Vorbereidingsprotocol (A)

Opdracht (Opdrachtgever: Projectleider / Projectmanager bij team PRO)

Opdrachtgever controleert via

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e>

of er een bekende groeilocatie aanwezig is in het projectgebied incl. 3 meter rondom de te onderzoeken locatie i.v.m. wortelgroei.

o JDK aanwezig:

- In de projectopdracht een Plan van Aanpak in hoofdlijnen opnemen
- Voldoende budget reserveren
- Rekening houden met een mogelijk uitloop in de planning!

o JDK niet aanwezig:

- Vastleggen in de opdracht en vermelden dat opdrachtnemer een visuele inspectie op aanwezigheid uitvoert, kort na overdacht en aanvaarding opdracht.

Plan van Aanpak (opdrachtnemer)

Opdrachtnemer voert een visuele inspectie uit van het projectgebied om aanwezigheid uit te sluiten (in het bijzonder bij projecten die later dan 1 groeiseizoen na opdrachtomschrijving worden gestart).

Aan- of afwezigheid van JDK vastleggen in overleggen/notulen/bouwvergadering!

- o JDK aanwezig: Inhoudelijke kaders PvA afstemmen met inhoudelijk deskundig adviseur (Team IBL) en het uitvoeringsprotocol wordt van toepassing verklaard

- o JDK niet aanwezig: melding in PVE dat uitvoerder direct voor aanvang werkzaamheden een visuele inspectie op aanwezigheid uitvoert en dit vastlegt in notulen van het startoverleg.

- Aanwezig: uitvoeringsprotocol van toepassing (B.)

- Niet aanwezig: werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

Protocol projecten , augustus 2018

Plan van aanpak (inschrijvingen aanbesteding)

Bij aanwezigheid JDK:

- in de uitvraag dit opnemen (incl. PVA JDK)
- de uitvoerende partij (ook in onderaanneming) in zijn PvA op te nemen/verklaren te werken volgens het protocol "Werken in JDK-besmet gebied" (hoofdaannemer)

In het plan van aanpak te verklaren dat het projectgebied (+3 meter rondom) geschouwd is en vrij van JDK is.

Uitvoeringsprotocol (B)

1. Melden groeilocatie bij uitvoerder / toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf De TZH geeft instructies en werkzaamheden mogen pas worden gestart **nadat** de TZH akkoord heeft gegeven. Hans Prinsen h.prinsen@hetgroenbedrijf.nl 06-41522964
2. Graafwerkzaamheden
 - De algemene richtlijnen zijn standaard van toepassing c.f. vastgesteld protocol 'Werken en graven in besmet gebied'
 - Bij implementatie van plan van aanpak dient de uitvoerende partij voor de start van een werkinstructie te worden voorzien.
 - Regelmatige controle van toezichthouder in het werk op naleving van het protocol.

4. Communicatie

Bij vragen van bewoners en/of meldingen in Dimpact over Japanse Duizendknoop kan het volgende antwoord worden gegeven:

De gemeente houdt bij waar de plant groeit. Fijn als u meehelpt.

Via deze link kunt u aangeven waar de plant groeit, hoeveel m² het is en of de plant op openbaar of privaat terrein groeit.

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

De beheerstrategie is gericht op voorkomen van verspreiden en in 10 jaar terugdringen van de groeiplaatsen tot een beheersbare situatie.

Bi Bij het maaien van bermen wordt de plant overgeslagen om te voorkomen dat de maaimachine voor verspreiding van de plant zorgt. Bij verkeersonveilige situaties worden de stengels afgeknipt.

Goed om te weten is dat de plant geen volksgezondheidsrisico's met zich mee brengt.

Bewoners mogen ook zelf de planten zoveel mogelijk proberen te verwijderen. Plantenresten aanbieden als restafval in de grijze klike.

Informatie en meldpunt:

Website gemeente: <https://www.deventer.nl/duizendknoop>

Melding van nieuwe groeilocatie:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

Groeilocaties gemeente Deventer:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e>

Contactgegevens gemeente :

Uitvoerder / Toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf:

Hans Prinsen h.prinsen@hetgroenbedrijf.nl 06-41522964

(uitvoering, controle en meldingen op projectlocaties)

Inhoudelijk deskundige gemeente Deventer: Marcel Wenker 0570 693213, Mhb.wenker@deventer.nl

Protocol Japanse duizendknoop (JDK): Werken en graven in JDK-besmet gebied

Waarom dit protocol?

De JDK is een invasieve exoot: een plant die van oorsprong niet in Nederland voorkomt. Hij verdringt andere planten en veroorzaakt kostbare en risicovolle schade aan kabels en leidingen, schakelkasten, wegen, funderingen, grondlichamen en constructies.

De beheerstrategie van Deventer is gericht op verspreidingspreventie en het verkleinen van het areaal JDK (2,5 hectare in 2017), in de eerstkomende 10 jaar. Gedurende deze periode werken vele partijen in en op onze gronden, ook waar JDK aanwezig is. Zorgvuldig werken is noodzakelijk om verdere verspreiding tegen te gaan.

Voor zorgvuldig werken zijn 4 protocollen opgesteld die onderdeel zijn van de beheerstrategie:

- Archeologie
- Projecten
- Werken en graven in JDK-besmet gebied
- Groenbeheer door HGB

De protocollen geven informatie en richtlijnen voor:

1. De herkenning
2. Het voorkomen van verspreiden
3. Het werken in besmet gebied
4. De communicatie over JDK met buitenstaanders

1. Japanse duizendknoop **HERKENNEN**

Plantkenmerken

1. Het blad heeft rechte bladvoet
2. Bladstengels en jonge stengels zijn rood
3. Jonge uitlopers en knoppen zijn rood
4. Bladeren staan 'om en om' op de stengel
5. Witte bloeiaren in augustus t/m november
6. Holle stengel (lijkt op bamboe)
7. Wortels hebben kleine rode puntjes

2. VOORKOMEN van verspreiding

- Zorg dat er **geen** plant- of wortelresten het besmette werkgebied verlaten!
- Houd het besmette werkgebied zo klein mogelijk.
- Voer géén besmette of verdachte grond zonder gemeentelijke akkoord af.
- Verspreid grond niet over het naastgelegen terrein.
- Meng besmette of verdachte grondpartijen niet.
- Maak ál het gebruikte materieel schoon (graafmiddelen, traptreden, schoenzolen etc.) bv met een stoffer of bezem.
- Verzamel besmette grond en plant/wortelresten óp de locatie, dek deze af ter voorkoming van verwaaien.

Aantasting van de stabiliteit van constructies

De wortels dringen door o.a. holtes in asfalt, door elementverhardingen, in muren en funderingen, schakelkasten en buizen en drukken zo materiaal stuk of veroorzaken storingen.

De planten worden tot 3 meter hoog waardoor overlast en onveilige situaties voor het verkeer ontstaan. De JDK verdringt elke andere plant op groeilocaties.

3. WERKEN in 'Japanse duizendknoop-besmet' gebied

Aanwijzingen van de toezichthouder moeten altijd worden opgevolgd.

Voorafgaand aan de start van (graaf)werkzaamheden

- Controleer vóór de start de locatie (+3m) op groei via <http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e>
- Schouw het terrein voor aanvang op aanwezigheid van JDK
- Meld aantreffen van JDK bij directievoering en uitvoerder / toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf. Directievoering koppelt terug met inhoudelijk deskundig adviseur (Team IBL)

Werkinstructie (verantwoordelijkheid vergunninghouder of opdrachtnemer)

- Alle in het gebied aanwezige of werkzame personen dienen op de hoogte te worden gebracht van de inhoud en eisen uit dit protocol. (bv via werkoverleg of toolboxmeeting)
- Alleen noodzakelijk materieel en personen in besmet gebied toelaten.
- Alle werkzaamheden op het terrein moeten zijn gericht op veiligheidsklasse 3T-0F

Markeren en voorbereiding

- Markeer de besmette stukken grond duidelijk zichtbaar (bv. met rood wit-lint) incl. 3 meter rondom i.v.m. diepgroeiende wortels.
- Zorg dat er geen plant- of wortelresten het werkgebied per ongeluk verlaten!
- Bovengrondse plantdelen nooit maaien, enkel afknippen en separaat verzamelen en afvoeren als restafval (nooit als groenafval aanbieden).

Graven en reinigen

- Houd het werkgebied zo klein mogelijk.
- Bij graven in besmette grond dient zorgvuldig en onder toezicht in lagen (van 30 cm) te worden afgegraven totdat schone grond (zonder JDK plant- of wortelresten) wordt aangetroffen. Grondstromen apart verwerken.

- Al het gebruikte materieel (graafmiddelen, banden, trap treden, schoenzolen etc.) schoonmaken voordat het terrein verlaten wordt (bv. met stoffer of bezem).
- Graafmachines buiten besmet gebied op voldoende dik geotextiel plaatsen om inrijden plantresten te voorkomen.

Boren en leggen van Nutsleidingen

- Het wordt ten strengste afgeraden om ondiepe leidingsleuven tot 1,2 m diepte door wortelkluiten van de JDK te graven. Beter is dit uit te voeren als een boomboring met een diepte van 1,5 m
- De intrede- en uittrede-punten moeten op 2,0 m liggen van de wortelkluit
- Geef boring (lengte en diepte) aan op de KLIC kaarten van het kadaster, zodat bij verwijderen van de wortelkluit graafschade voorkomen kan worden.

Opslag en transport

Neem contact op met de uitvoerder / toezichthouder JDK van HGB om afspraken te maken over:

- Vrijgekomen en af te voeren vervuilde grond en/of plantresten (dek deze af ter voorkoming van verspreiding totdat deze wordt opgehaald).
- Per geval wordt besloten of de grond wordt vervangen of terug mag worden gebracht.
- Opslag van grond niet in de nabijheid van open water. Bij twijfel overleg met gemeente.
- Werkzaamheden die langer duren dan 1 dag (ontoegankelijk maken van het terrein)

Verspreid geen besmette grond of plant(resten) over het naastgelegen terrein.

4. Communicatie JDK

Bij vragen van bewoners en/of meldingen in Dimpact over Japanse Duizendknoop kan het volgende antwoord worden gegeven:

De gemeente houdt bij waar de plant groeit. Fijn als u meehelpt.

Via deze link kunt u aangeven waar de plant groeit, hoeveel m² het is en of de plant op openbaar of privaat terrein groeit.

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

De beheerstrategie is gericht op voorkomen van verspreiden en in 10 jaar terugdringen van de groeiplaatsen tot een beheersbare situatie.

Bij het maaien van bermen wordt de plant overgeslagen om te voorkomen dat de maaimachine voor verspreiding van de plant zorgt. Bij verkeersonveilige situaties worden de stengels afgeknipt.

Goed om te weten is dat de plant geen volksgezondheidsrisico's met zich mee brengt.

Bewoners mogen ook zelf de planten zoveel mogelijk proberen te verwijderen. Plantenresten aanbieden als restafval in de grijze klike.

Informatie en meldpunt:

Website gemeente: <https://www.deventer.nl/duizendknoop>

Melding van nieuwe groeilocatie:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/GeoForm/index.html?appid=9873dcc5c3c84a3b9f419353dd0cd375>

Groeilocaties gemeente Deventer:

<http://dowr.maps.arcgis.com/apps/View/index.html?appid=c9ffb08204f843bea2d8de384101556e>

Contactgegevens gemeente :

Uitvoerder / Toezichthouder JDK van Het Groenbedrijf: Hans Prinsen h.prinsen@hetgroenbedrijf.nl 06-41522964
(uitvoering, controle en meldingen op projectlocaties)

Inhoudelijk deskundige gemeente Deventer: Marcel Wenker 0570 693213, Mhb.wenker@deventer.nl

Naam en adres

gemeente@deventer.nl
e-mail

DEV-IBL/
kenmerk

uw referentie

datum

M.H.B. Wenker
contactpersoon

Japane Duizendknoop
onderwerp

Beste

In uw brief / melding van dd/dd/yyyy uit u uw zorgen over de Japane Duizendknoop (JDK) in het perceel xx. Wij danken u voor uw melding en oplettenheid. De locatie is bij ons bekend.

De beheerstrategie voor de Japane Duizendknoop in Deventer bestaat uit:

- 1- het beheersen van de verspreiding door zorgvuldig te maaien daar waar de JDK in te maaien oppervlakten voorkomt, en de JDK pollen zo veel mogelijk met rust te laten. In de winter worden de afgestorven stengels gemaaid en afgevoerd daar waar ze verkeersonveilige situaties kunnen opleveren.
- 2- het direct verwijderen op plaatsen waar dat nodig is; bij hoog risico op schade aan eigendommen van de gemeente en / of derden, verkeersonveilige situaties en verdringing van kwetsbare planten- en diersoorten, op voorwaarde dat de gemeenteraad daarvoor budget beschikbaar stelt.
- 3- het op langere termijn verwijderen van de plant op minder risicovolle en urgente plaatsen, op voorwaarde dat de gemeenteraad daarvoor budget beschikbaar stelt.

De door u genoemde locatie valt onder categorie 3.

Wat betreft uw voorstellen: als u wilt dat de plant koste wat kost dit voorjaar wordt verwijderd en die verwijdering niet kan wachten, raden wij u aan dit in uw tuin te laten doen door een deskundige. Om te voorkomen dat de plant zich alsnog weer in uw tuin nestelt, kunt u een verticaal worteldoek plaatsen (tot de grondwaterstand). Met die maatregel voorkomt u eventuele schade aan uw tuin. Het allerbeste is de plant met rust te laten. Door afmaaien van stengels, wordt de plant gestimuleerd extra ondergrondse uitlopers te maken. In alle gevallen de verwijderde plantdelen zorgvuldig afvoeren en niet in de groenbak of composthoop storten.

Indien u nog vragen of opmerkingen heeft naar aanleiding van deze brief, dan kunt u contact met mij opnemen.

Algemene informatie over Japane Duizendknoop in Deventer kunt u nalezen op <https://www.deventer.nl/duizendknoop>.

Met vriendelijke groet,

Remco Westra
Teammanager team Inrichting en beheer leefomgeving